

Παθήσεις ρινικών κοιλοτήτων και παραρρινικών κόλπων

Μανώλης Κ. Χατζής, DVM, PhD
Κτηνίατρος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Παθολογική Κλινική, Τμήμα Κτηνιατρικής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Μάιος 2023

1

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

2

2

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

Ιστορικό

- Συχνότερα σε γάτες υπό συνθήκες συνωστισμού
- Η εμφάνιση και ένταση των συμπτωμάτων συνδέεται άμεσα με:
  - Συνθήκες στρες
  - Κακές συνθήκες διαβίωσης / υγιεινής

3

3

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

Αιτιολογία

- Πολυπαραγοντικό σύνδρομο
- Πρωτογενώς οφείλεται σε ιούς
  - Ερπητοϊός (FHV-1 / ιός ρινοτραχειϊτιδας)
  - Καλυκοϊός (FCV)
- Δευτερογενώς μπορεί να επιπλακεί από
  - 4 • *Chlamydophila felis*, *Bordetella bronchiseptica*, *Mycoplasma spp.*

4

4

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

Μετάδοση

- Εκκρίσεις βλεννογόνων
  - Στοματική κοιλότητα, ρινική κοιλότητα, επιπεφυκότας
- Άμεση επαφή με άλλες μολυσμένες γάτες
- Πιθανά από κλινικά υγιείς γάτες που είναι φορείς

5

5

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

Το στρες ως προδιαθετικός παράγοντας

- Αλλαγή διατροφής
- Κακές συνθήκες υγιεινής – διαβίωσης
  - Ανεπαρκής χώρος για δοχεία τροφής-νερού
  - Μη συχνός - ικανοποιητικός καθαρισμός αμμοδόχου
  - Ακατάλληλοι χώροι για παιχνίδι, αυτοπεριποίηση, κρύψιμο κλπ

6

6

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ

Παράγοντες που επηρεάζουν την σοβαρότητα της κλινικής εικόνας

- Ανοσολογική ανταπόκριση (εμβολιακό status)
- Λοιμογόνος ικανότητα των ιών
- Παρουσία ή όχι δευτερογενών βακτηριακών επιπλοκών
- Επίπεδα στρες

7

7

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Καλυκοϊός

- Συνήθως εντοπισμένη μορφή (ανώτερο αναπνευστικό)
- Ρινίτιδα, επιπεφυκίτιδα (συνήθως με οφθαλμικό έκκριμα)
- Στοματίτιδα
- Έλκη

8

Στοματική κοιλότητα, γλώσσα, πελματικά φύματα

8

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Καλυκοϊός

- Συστηματική νόσο (σπανιότερα)
- Πυρετός, ανορεξία, απώλεια σωματικού βάρους
- Πολυαρθρίτιδα, αγγειϊτιδα, οίδημα προσώπου και άκρων
- Διάμεση πνευμονία

Η συστηματική εκδήλωση προκαλείται από σπάνια και αυξημένης λοιμογόνου ικανότητας στελέχη του ιού

9

9

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Ερπητοϊός

- Έλκη στο κερατοειδή χιτώνα και τύφλωση
- Ρινίτιδα, στοματίτιδα, επιπεφυκίτιδα
- Αυξημένο ποσοστό αποβολών (ή αιφνίδιος θάνατος νεογέννητων)
- Ελκώδης δερματίτιδα του προσώπου (πολύ σπάνια)

10

10

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Οξεία μορφή

- **Ιστορικό**
  - Εμβολιασμοί, συμβίωση με άλλες γάτες με παρόμοια συμπτωματολογία, κακές συνθήκες διαβίωσης, αύξηση επιπέδων στρες
- Συμβατή κλινική εικόνα
- PCR για ανίχνευση ιών
- ¹¹ Καλλιέργεια για ανίχνευση δευτερογενών επιπλοκών (βακτήρια)

11

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Οξεία μορφή

- **Ιστορικό**
  - Εμβολιασμοί, συμβίωση με άλλες γάτες με παρόμοια συμπτωματολογία, κακές συνθήκες διαβίωσης, αύξηση επιπέδων στρες
- Συμβατή κλινική εικόνα
- ~~PCR για ανίχνευση ιών~~
- ¹² ~~Καλλιέργεια για ανίχνευση δευτερογενών επιπλοκών (βακτήρια)~~

12

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Γάτες με τη χρόνια μορφή του συνδρόμου

- Συνήθως διαλείπουσα συμπτωματολογία (υφέσεις-εξάρσεις)
- Χρόνια ρινίτιδα – παραρρινοκολπίτιδα
  - Χρόνιο ορώδες, βλενώδες-βλενοπουώδες ρινικό έκκριμα
- Ασυμμετρία προσώπου και κεφαλής
  - Δ.Δ.: Νεοπλάσματα (λέμφωμα, αδenoκαρκίνωμα), μυκητιακή ρινίτιδα, οδοντικά προβλήματα, αποστήματα

13

13

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Εργαστηριακές εξετάσεις

- Αιματολογικές – βιοχημικές εξετάσεις
  - Συνήθως κατά φύση
  - Πιθανά μη ειδικά εργαστηριακά ευρήματα που δεν οφείλονται στο σύνδρομο του ανώτερου αναπνευστικού
- Έλεγχος για FeLV/FIV
  - Πάντα
  - Δυσμενέστερη πρόγνωση σε ορολογικά θετικές γάτες

14

14

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Υποστηρικτική θεραπεία

- Τακτική απομάκρυνση ρινικών και οφθαλμικών εκκρίσεων
- Οροθεραπεία σε γάτες με σοβαρή αφυδάτωση
- Αποσυμφορητικά σε περίπτωση έντονης ρινικής συμφόρησης
  - Φαινυλεφρίνη 0,25% ή οξυμεταζολίνη 0,025% (SID x 3 ημέρες max)
- Διεγερτικά της όρεξης
  - Μιρταζαπίνη (Mirataz®) 2mg/γάτα διαδερμικά, SID x 14 ημέρες

15

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τα συμπτώματα συνήθως αυτοπεριορίζονται σε διάστημα 2 εβδομάδων

- Μη απαραίτητη η χορήγηση αντιβιοτικών
  - Κυρίως στην οξεία μορφή
- Χορήγηση αντιβιοτικών όταν:
  - Αμετάβλητη ή/και επιδείνωση συμπτωμάτων μετά από 2 εβδομάδες
  - Παρουσία νέων συμπτωμάτων (πυρετός, βήχας, συριγμός)
- Δοξυκυκλίνη ή αμοξυκιλλίνη/κλαβουλανικό οξύ για 10-15 ημέρες

16

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Αντικά φάρμακα

- Απαιτούνται συνήθως σε μη ανταποκρινόμενα χρόνια περιστατικά
  - Αφορά σε γάτες που πάσχουν από τη χρόνια μορφή
- Μπορούν να χορηγηθούν ταυτόχρονα με τα αντιβιοτικά
  - Φαμσικλοβίρη (Famciclovir®)
  - Δοσολογία: από 62,5mg/γάτα κάθε 24 ώρες μέχρι 90mg/Kg κάθε 8 ώρες
- ¹⁷ Απαιτείται χορήγηση τουλάχιστον έως και 4 μήνες

17

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Αντικά φάρμακα

- Τοπική εφαρμογή
  - Σε παρουσία ελκών του κερατοειδή
  - Τριφλουριδίνη (Thilol 1% eye drops) x 5-6 φορές ημερησίως για 2-3 εβδομάδες
  - Μείωση πολλαπλασιασμού και μετάλλαξης ιού

¹⁸

18

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΓΑΤΑ – ΠΡΟΛΗΨΗ

Εμβολιασμός

- Δεν προλαμβάνει από τη μόλυνση
- Μειώνουν τη σοβαρότητα των συμπτωμάτων
  - Ιδανικά έναρξη σε ηλικία > 6 εβδομάδων
  - Επανάληψη άλλων δυο εμβολιασμών κάθε 3-4 εβδομάδες

19

19

ΜΥΚΗΤΙΑΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

20

20

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ

Aspergillus fumigatus

- Συχνότερα στο σκύλο
  - Νεαροί, μεσήλικες
- Συνήθως αναπτύσσεται δευτερογενώς λόγω:
  - Χρόνιων νοσημάτων που προκαλούν ανοσοκαταστολή
  - Ξένο σώμα ή/και τραυματισμός ρινικών κοιλοτήτων
- ²¹ Νεόπλασμα

21

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ

Κλινική εικόνα

- Συμπτώματα χρόνιας ρινίτιδας
  - Χρόνιο ρινικό έκκριμα (συνήθως βλεννοπυώδες ρινικό έκκριμα, επίσταξη)
  - Πταρμός
- Παραμόρφωση προσώπου και πόνος κατά τη ψηλάφηση
  - Διήθηση μύκητα στους παραρρινικούς κόλπους (χρόνια περιστατικά)
- Αποχρωματισμός του ακρορρινίου
- ²² Έρύθημα και έλκη στην περιοχή των μυκτήρων

22

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ

Διαγνωστική διερεύνηση

- Απαιτεί συνδυασμό διαγνωστικών εξετάσεων – ευρημάτων
  - Συμβατή κλινική εικόνα (μη ανταποκρινόμενη χρόνια ρινίτιδα)
  - Ρινοσκόπηση
  - Αξονική τομογραφία ρινικών κοιλοτήτων
  - Κυτταρολογική εξέταση – καλλιέργεια, ιστοπαθολογική εξέταση

23

Ορολογική εξέταση

23

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ

Αξονική τομογραφία ρινικών κοιλοτήτων

- Καλύτερη και λεπτομερέστερη απεικόνιση ρινικών κοιλοτήτων
- Έλεγχος ακεραιότητας ηθμοειδούς οστού
  - Απαιτείται πριν την εφαρμογή της τοπικής αγωγής

Ρινοσκόπηση

- Ανεύρεση πλακών του μύκητα (λευκές, πρασινωπές, κίτρινες, γκρίζες πλάκες)
- Επισκόπηση των ρινικών κοιλοτήτων (διαβρώσεις, τραυματισμοί, ξένα σώματα)
- Λήψη βιοψιών για κυτταρολογική και ιστοπαθολογική εξέταση

24

24

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ

Διαγνωστική διερεύνηση

Κυτταρολογική εξέταση

- Υφές του μύκητα

Ιστοπαθολογική εξέταση

- Δ.Δ. από νεόπλασμα

Καλλιέργεια

- Μέλος φυσιολογικής χλωρίδας

Ορολογική εξέταση

- Υψηλός τίτλος αντισωμάτων ισχυροποιεί τη διάγνωση
- Κίνδυνος ψευδώς-θετικών (μέλος φυσιολογικής χλωρίδας)

25

Καμία από τις παραπάνω διαγνωστικές εξετάσεις δε μπορεί από μόνη της να επιβεβαιώσει τη διάγνωση της ρινικής ασπεργίλλωσης

25

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ - ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τοπική (θεραπεία εκλογής)

- **Ενδορρινική χορήγηση**
  - Απαραίτητη προϋπόθεση η ακεραιότητα του ηθμοειδούς οστού
  - Clotrimazole 1% για 1-2 συνεδρίες ή Enilconazole για 7-10 ημέρες
- **Επιπλοκές**
  - Σπάνιες
  - Μηνιγγοεγκεφαλίτιδα (διήθηση του ηθμοειδούς οστού)

26

26

ΡΙΝΙΚΗ ΑΣΠΕΡΓΙΛΛΩΣΗ - ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Συστηματική

- Επιτυχής από μόνης μόνο σε ποσοστό περίπου 40-70%
- Μη αποτελεσματική τοπική θεραπεία (κοκκιωματώδης μορφή)
- Διάβρωση – διήθηση ηθμοειδούς οστού
- Θεραπεία μεγαλύτερης διάρκειας
  - Συστηματική χορήγηση Itraconazole 5mg/kg κάθε 12 ώρες PO x 3-6 μήνες
  - Τακτικός έλεγχος ηπατικής λειτουργίας (μέτρηση ALT τουλάχιστον 1 φορά / μήνα)

27

ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ – ΠΛΑΣΜΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

28

28

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

Αιτιολογία

- Άγνωστη

Παράγοντες που έχουν ενοχοποιηθεί

- Διαταραχή ανοσολογική ανταπόκρισης
  - Διάφορα αερο-αλλεργιογόνα
  - Εισπνοή ερεθιστικών ουσιών
- Υπερευαισθησία στα βακτήρια και τους μύκητες της φυσιολογικής χλωρίδας

29

29

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

Κλινική εικόνα

- Συμπτώματα χρόνιας ρινίτιδας (συνήθως με υφέσεις-εξάρσεις)
  - Χρόνιο ρινικό έκκριμα (ετερόπλευρο ή αμφοτερόπλευρο)
- Σύσταση ρινικού εκκρίματος
  - Συνήθως βλενώδες, βλεννοπυώδες
  - Σπανιότερα βλεννοαιμορραγικό, επίσταξη
- Έμφραξη ρινικών κοιλοτήτων
  - Μεγάλη ποσότητα ρινικού εκκρίματος, οίδημα ρινικού βλεννογόνου

30

30

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

Διάγνωση

- Δια αποκλεισμού παθολογικών καταστάσεων με παρόμοια συμπτωματολογία
  - Μυκητιακή ή βακτηριακή ρινίτιδα
  - Νεόπλασμα ρινικών κοιλοτήτων
- Διαγνωστικές εξετάσεις
  - Αξονική τομογραφία ρινικών κοιλοτήτων
  - Ρινοσκόπηση και ιστοπαθολογική εξέταση

31

31

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΡΙΝΙΤΙΔΑ

Θεραπεία

- Στόχος η μείωση της ρινικής συμφόρησης και μείωσης της ποσότητας του ρινικού εκκρίματος
  - Αντιισταμινικά, κορτιζόνη, κυκλοσπορίνη
- Συμπτωματική αγωγή
  - Τακτικός καθαρισμός ρινικών εκκρίσεων

32

Σπάνια επιτυγχάνεται πλήρης ίαση

32